

16 mai 2016

Dj nr. 205

A V I Z

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

(nr.163 din 13.04.2016)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996, și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și expune următoarele.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, fiind aprobat prin Hotărârea nr.432 din 11.04.2016, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Scopul proiectului de lege, potrivit Notei informative alăturate proiectului, este uniformizarea cadrului normativ în materia reglementărilor activității organizațiilor necomerciale (asociații obștești, fundații, patronate, sindicate), elucidarea problemelor cu care se confruntă acestea, înlăturarea problemelor apărute în practică, întru facilitarea și intensificarea relațiilor dintre organizațiile necomerciale și autoritățile statale.

2. În vederea respectării prevederilor art.47 alin.(7) din Regulamentul Parlamentului și art.20 și art.22 din Legea nr.780/2001 atenționăm că, proiectul de lege urma să fie însoțit de:

- expertiza economică și expertiza financiară, conform art.22 alin.(4) și alin.(5) din Legea nr. 780/2001;

- actul de analiză a impactului de reglementare, conform art.13 din Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr.235-XVI din 20.07.2006, în temeiul art.23 alin.(2) din Legea cu privire la fundații nr.581-XIV din 30.07.1999, art.26 alin.(4) din Legea cu privire la asociațiile obștești nr.837-XIII din 17.05.1996 care stabilesc că, întreprinderile înființate de fundație, asociația obștească își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, legea lor specială și statutul fundației sau asociației obștești;

- tabelul de divergențe privind compatibilitatea cu legislația comunitară și concordanța cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Toate aceste documente pot determina necesitatea adoptării proiectului de lege, evidențiind aspectele pozitive și negative ale acestuia privind asigurarea reformelor, relevanța avantajelor economice și de altă natură, semnalarea deficiențelor economico-financiare și prognozarea consecințelor economico-financiare negative ale proiectului, nepermițând apariția unor reglementări confuze și tălmăciri diferite în implementarea lor.

3. Cu referire la respectarea normelor de tehnică legislativă, atenționăm următoarele:

•La art. I,

- la pct.2, cuvântul "*sintagma*" în ambele cazuri, se va substitui cu cuvântul "*textul*";

- la pct.3, se va indica că, în prima propoziție a alin.(4) din art.9, după cuvintele "*asociație obștească internațională*" se vor introduce cuvintele "*filială, reprezentanță*", pentru a fi în concordanță cu art.9 alin.(1) și propunerea de completare a art.17 din lege cu alineatul (9);

- la pct.4, cu scop de rigoare redacțională, după cuvintele "*Calitatea de membru*" sugerăm includerea sintagmei "*al asociației obștești*";

- la pct.10, se propune modificarea denumirii articolului 23 din lege, însă sub forma în care este prezentată în proiect, nu este clară noua denumire și urmează a fi revăzută, deoarece nu se încadrează din punct de vedere gramatical. Astfel, sugerăm excluderea textului "*parte integrantă a Registrului de stat al unităților de drept*" din denumirea articolului și includerea lui la sfârșitul alineatului (1) al acestui articol;

- la pct.11,

✓ art.25 alin.(1) lit.c) din lege, nu este clar, de ce doar asociațiile obștești care au obținut statutul de utilitate publică sau au primit fonduri publice în anul precedent vor fi obligate să informeze anual organul de înregistrare asupra continuării activității asociației, indicând denumirea, sediul organului de conducere, datele privind conducătorii asociației, care se trec în Registrul de stat al organizațiilor necomerciale. Considerăm că, toate asociațiile obștești trebuie să informeze anual organul de înregistrare asupra continuării activității asociației, întru informarea publicului larg, dar și a organului de înregistrare;

✓ sintagma "*Registrul organizațiilor necomerciale*" se va substitui cu sintagma "*Registrul de stat al organizațiilor necomerciale*" pentru a fi în concordanță cu propunerea de la pct.10. Obiecția este valabilă și pentru alin.(2) din art.25;

- după pct.11 se va include un nou punct, care va modifica alin.(3) al art. 26 din Legea nr.837/1996, reieșind din modificarea propusă de autor la pct.1 (art.1 alin.(2)), prin substituirea cuvintelor "*de invalizi*" cu cuvintele "*a persoanelor cu dizabilități*" și a sintagmei "*Legea privind protecția socială a invalizilor*" cu "*Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități*";

- la pct.12,

✓ cuvintele "alineatul (1)" se vor substitui cu cuvintele "în dispoziția alineatului (1)";

✓ Cu referire la completarea Legii nr.837/1996, începînd cu art.30 din lege, cu prevederi privind atribuirea statutului de utilitate publică pentru instituțiile private, atenționăm că Nota informativă nu argumentează necesitatea acestor norme. Iar potrivit **art.1 alin.(3)** din Legea cu privire la asociațiile obștești nr.837-XIII din 17.05.1996, organizațiile cooperatiste și alte organizații, modul de constituire și funcționare al cărora este prevăzut de legi speciale, de rînd cu partidele și alte organizații social-politice, sindicatele, asociațiile de patronat, organizațiile religioase și persoanele juridice create de acestea, organizațiile create de autoritățile publice, nu cad sub incidența Legii cu privire la asociațiile obștești. Reiese că, **fundatiile**, modul de constituire a cărora, de desfășurare și încetare a activității lor este reglementat de Legea cu privire la fundații nr.581-XIV din 30.07.1999, și **nu cad sub incidența Legii nr.837/1996**. Totodată, menționăm că prin termenul de "instituție", potrivit **art.183 din Codul civil**, înțelegem *organizația necomercială constituită de fondator (fondatori) pentru exercitarea unor funcții de administrare, sociale, culturale, de învățămînt și altor funcții cu caracter necomercial, finanțată parțial sau integral de acesta (aceștia)*. Iar, potrivit **art.1 din Legea nr.837/1996**, noțiunea de "asociație obștească" este definită ca *o organizație necomercială, independentă de autoritățile publice, constituită benevol, în vederea realizării, în condițiile legii, a unor drepturi legitime. Ele se consideră asociațiile pacifiste, de apărare și de promovare a drepturilor omului, asociațiile de femei, de veterani, de invalizi, de tineret și de copii, societățile științifice, tehnice, ecologiste, cultural-educative, sportive, uniunile de creație, comunitățile național-culturale, alte asociații ale persoanelor fizice și/sau juridice (asociații obștești) legal constituite*. În acest sens, considerăm că, noțiunea de "asociație obștească" este vastă și include în totalitate relațiile sociale legate de realizarea dreptului de asociere al persoanelor, din care cauză sugerăm omiterea/excluderea din textul proiectului de lege a sintagmei "instituție privată".

- la **pct.13**, atenționăm că,

✓ în art.30¹ alin.(1) *lit.c*) nu se conține sintagma "asociație obștească" și este relevant excluderea trimiterii menționate. Obiecția este valabilă și pentru alineatul (3) *lit.c*);

✓ cuvintele "alineatul (2)" se va substitui cu cuvintele "în dispoziția alineatului (2)";

✓ după cuvintele "prima propoziție" se vor introduce cuvintele "din dispoziția alineatului";

- la **pct.15**,

✓ se propune modificarea art.31¹ alin.(1) *lit.e¹*), dar atenționăm că acest alineat nu necesită a fi modificat, deoarece alineatul dat a fost completat cu *lit.e¹*) prin Legea nr.158/2014;

✓ în cazul acceptării de către Parlament a normei privind atribuirea statutului de utilitate publică pentru instituțiile private, este necesar a se completa

pct.15 cu o normă referitoare la completarea art.31¹ alin.(2), după cuvintele "asociațiilor obștești" cu cuvintele "fundațiilor și instituțiilor private". Obiecția este valabilă și pentru art.32³, art.33⁴ alin.(3) din lege, pentru a fi în concordanță cu celelalte propuneri din proiect;

- la pct.17,

✓ se va introduce o normă privind modificarea dispoziției alineatului (1) din art.32¹, cuvintele "una din trei decizii" se va substitui cu cuvintele "una din două decizii";

✓ la alin.(6) se propune modificarea termenului de înștiințare a solicitantului referitor la data stabilită pentru ședință. În Nota informativă se argumentează că termenul "cu cel puțin 7 zile calendaristice" este unul prea mare și în acest interval survin multe schimbări, din care cauză este necesar micșorarea lui. Însă, în realitate, prin instituirea termenului de "până la 7 zile lucrătoare", aceasta nu se micșorează, ci se extinde. Este necesar a se revedea din punct de vedere gramatical propunerea dată și a o clarifica cu autorii proiectului de lege;

- la pct.19, art.32³ alineatele (1) și (2) urmează a fi comasate.

•La art. II,

-pct.1, se propune completarea art.1 din Legea cu privire la fundații nr.581-XIV din 30.07.1999, care definește noțiunea de fundație, cu textul "apolitică, care nu acordă asistență politică și nu sprijină niciun partid politic". Ca urmare a acestei completări, considerăm necesar a se impune restricție și fondatorilor, administratorului fundației(conducătorul) cu privire la afilierea politică, pentru a preveni situațiile când fondatorii dețin calitatea de membru al unui partid politic, însă reprezintă o fundație apolitică;

- pct.2, se propune excluderea normei referitoare la *patrimoniul inițial al fundației , care trebuie să fie de cel puțin 200 de salarii minime și în procesul activității fundației nu poate fi micșorat.*

Autorii proiectului argumentează în Nota informativă, că cerința înaltă cu privire la patrimoniu este una exagerată și descurajează utilizarea fundațiilor ca formă instituțională nonprofit. Aceste argumente nu sunt concludente, deoarece fundația necesită a fi dotată cu un patrimoniu distinct întru asigurarea și îndeplinirea scopurilor fixate în statut, a activităților propuse, dar și în cazul în care sursele de formare a patrimoniului fundației sînt minime. Prin urmare, patrimoniul fundației fiind distinct și separat de patrimoniul fondatorilor, trebuie să fie apt prin valoarea și structura lui pentru realizarea scopurilor necomerciale propuse, iar un patrimoniu inexistent poate duce la lichidarea forțată a fundației, mai ales că art.35 lit.a) din Lege stabilește că *fundația poate fi lichidată, la cererea Ministerului Justiției, prin hotărîre a instanței judecătorești economice competente dacă valoarea anuală a patrimoniului fundației este mai mică decît valoarea patrimoniului inițial.*

În contextul celor expuse, cu referire la noțiunea de "instanță judecătorească economică", conținută în art.34 alin.(3) și art.35 din Legea nr.581/1999, propunem

revizuirea acesteia, în temeiul Legii privind organizarea judecătorească nr.514-XIII din 6 iulie 1995;

- la **pct.4**, se propune substituirea cuvintelor "*3 salarii minime*" cu cuvintele "*un salariu minim lunar garantat de stat în sectorul real*". Astfel, pentru înregistrarea statutului fundației, a modificărilor și completărilor făcute în statut, se propune a se percepe o taxă de înregistrare în mărime de 2100 lei, în corespundere cu Hotărîrea Guvernului cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real nr.165 din 09.03.2010, însă atenționăm că potrivit anexei din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali nr.220-XVI din 19.10.2007 pentru înregistrarea de stat a persoanei juridice, a filialei și reprezentanței acesteia se achită suma de 1149 lei. În acest sens, urmează a se înlătura divergența apărută;

- la **pct.8**, cuvintele "*statutului fondatorului*" se vor substitui cu "*statutului fundației*".

•**La art. V, alin.(3)** se propune ca din momentul intrării în vigoare a legii să fie realeși toți membrii Comisiei de certificare, indiferent durata mandatelor lor. În acest sens, considerăm oportun ca membrii Comisiei de certificare să-și exercite atribuțiile pînă la expirarea mandatului pentru care au fost aleși, apoi să fie realeși noii membri, deoarece alin.(4) al art.31 din Legea nr.837/1996 prevede expres cazurile de încetare a mandatului de membru al Comisiei de certificare, iar potrivit 31 alin.(6) din Legea nr.837/1996, membrii Comisiei de certificare sînt desemnați pe un termen de 5 ani și își exercită mandatul pînă la intrarea în funcție a noilor membri.

Fără a diminua importanța și necesitatea proiectului de lege, considerăm că, acesta necesită a fi revăzut prin prisma obiecțiilor invocate, iar oportunitatea adoptării acestuia este prerogativa Parlamentului.

Șef Direcție
Ion Creangă

